

## דף ד:

עין משפט ג.

או"ח סימן תריב פ"א

א. האוכל ביוה"כ ככותבת הגסה חייב<sup>ה</sup>, והיא תמרה גדולה עם הגרעין שלה<sup>ט</sup> והוא מעט פחות מכביצה<sup>י</sup>.  
ושיעור זה שוה לכל אדם בין לננס בין לעוג מלך הבשן.

עין משפט ד.

יו"ד סימן קצח פ"א

א. צריכה האשה שתטבול כל גופה בפעם אחת<sup>ב</sup>, לפיכך צריך שלא יהיה עליה שום דבר החוצץ<sup>ל</sup> אפי' כל שהוא.  
אם דרך רוב בני אדם להקפיד עליו<sup>מ</sup>, אפי' שהיא אינה מקפדת עליו הרי זה חוצץ.  
אם חופה רוב הגוף, אפי' אין דרך בני אדם להקפיד עליו<sup>נ</sup>, חוצץ.

ה. משנה יומא דף ע"ג ע"ב. והגם שלענין איסור במשהוא, מ"מ נפ"מ להאכיל חולה שיש לעשות שלא יצטרף לשיעור חיוב. ט"ז ס"ק א'. מהב"י.  
ט. כ"כ הרמב"ם בפ"ח על המשנה ביומא. ואם אכל תמרה עם הגרעין שלה אינו חייב כיון שהגרעין אינו אוכל ואינו מצטרף לשיעור. כה"ח אות ג'.  
י. היינו ביצה בלא קליפה, כ"כ בד"מ ובספרו נו"ב חא"ח סי' ל"ח, וי"א עם קליפתה. והיינו מביצה בינונית. מ"ב אות ב'.  
יג. והגם שבכל האוכלין משערין בכזית, ביוה"כ דלא כתיב בה אכילה אלא בלשון עינוי, קים להם לחז"ל דבפחות מככותבת לא מתיישבת דעתו כלל והוא רעב ומעונה כבתחלה. מ"ב אות א'. והוא מגמ' יומא דף פ' ע"א.  
ולא שנא אכל דברים המותרים או דברים האסורים חייב כגון נבלה וטרפה שע"י כולם מתיישבת דעתו. מ"ב אות י"ב.  
כ. בתורת כהנים פרשת אמור פרק ד' נלמד מהכתוב "כי אם רחץ בשרו במים ובא השמש וטהר" מה ביאת שמשו כולו כאחת אף ביאתו במים כולו כאחת.  
ל. מימרא דרב יצחק בעירובין דף ד' ע"ב, ונדה ס"ז ע"ב.  
מ. הרא"ש בשם הראב"ד, וכ"כ הרשב"א מתוספתא, הביאה הר"ש בפ"ט דמקואות השיריים וכו'.  
והיכא שרוב בני אדם אינם מקפידים והיא מקפדת, כתב הב"י בשם הרמב"ם דחוצץ, וכך פסק הב"ח וד"מ, אבל אם אינה מקפדת היא לעולם ורק מקצת בני אדם מקפדין, לא הוי חציצה. ט"ז ס"ק ב'.  
נ. דדבר תורה אינו חוצץ אלא ברובו ומקפיד עליו, וגזרו רבנן ברובו שאין מקפיד עליו משום רוב המקפיד, וגזרו על מיעוט המקפיד ג"כ משום רוב המקפיד, אבל במיעוט ואינו מקפיד שהם שני דברים לטובה, לא גזרו כלל דהוי גזירה לגזירה.

**הגה:** לכתחילה לא תטבול אפי' בדברים שאינם חוצצים, גזירה לשאר דברים החוצצין.

**יו"ד סימן רא סעיף א**

**עין משפט ה.**

**א.** אין האשה עולה מטומאתה ברחיצה במרחץ או באמבטיה **ס** ואפי' עלו עליה כל מימות שבעולם חייבים עליה כרת עד שתטבול כל גופה בבת אחת במי מקוה או מעיין שיש בהם ארבעים סאה **ע**.

**א.** **ב.** שיעור ארבעים סאה הוא אמה על אמה בגובה שלש אמות במרובע ובאמה בת ששה טפחים וחצי אצבע **פ**.

**א.** **ג.** אם המקוה רחב יותר ואינו גבוה כ"כ כשר **צ** אם יכולה להתכסות כל גופה בהן בבת אחת, וצריך שיעלה בחשבון ארבעים וארבע אלף וקי"ח אצבעות בגודל ועוד חצי אצבע.

**א.** **ד.** צריך שיהיה החרין שבו המים גדול יותר משיעור ארבעים סאה של המים כדי שכשתכנס הטובלת ויתרוממו המים ישארו שם ארבעים סאה **ק**.

ומה שכתב הרמ"א גזירה אטו דברים החוצצים, היינו לכתחילה אבל מדינא מותר. ט"ז ס"ק ד'.

**ס.** לשון הרמב"ם בפ"א מהלכות א"ב.

**ע.** מברייתא בע"ז דף ע"ה ובסוף פ"ק דחגיגה. ומי מקוה היינו מי גשמים שנקוו לגומא אע"פ שאינן מים חיים דא"צ מים חיים אלא לזב אבל לא לנדה ולזבה. טור. אבל בארות שנובעים הם מעיין גמור לכל דבר. וכל זה באדם, שצריך ארבעים סאה גם במי מעיין. אבל בכלים במעיין, בכל שהוא לדברי הכל. טור.

**פ.** דבעינן אמה שוחקת והשוחקת יתירה על העצבה בחצי אצבע ממשנה פ"ט דכלים משנה י"ז, רשב"א.

**צ.** והיינו כשיש בין הכל מ' סאה. ועיין בסי' קצ"ח סעיף ל"ו, ל"ז. ולקמן בסימן זה בסעיף ו'. ש"ך ס"ק ד'-ה'.

**ק.** עיין בפ"ת ס"ק ג' מש"כ ממעיל צדקה.

עין משפט ו.

יו"ד סימן קצח סעיף ה

ה. ה. שתי שערות או יותר שהיו קשורים כאחד בקשר אחד<sup>ר</sup>, אינם חוצצין.

הגה: ואין חילוק בין אם קשר ב' שערות עם שתי שערות<sup>ש</sup>, או שקשר ב' שערות בפני עצמן.

ה. ו. שער אחת שנקשרה חוצצת, והוא שתהיה מקפדת עליה<sup>ת</sup>, אבל אם אינה מקפדת עליה עלתה לה טבילה, עד שיהיה רוב שער קשור נימא נימא.

עין משפט ז.

יו"ד סימן קצח סעיף א

עיין לעיל עין משפט אות ד

עין משפט זז.

אר"ח סימן שפג סעיף כו

כו. כח. המבוי שניתר בקורה או בלחי דוקא באינו נמוך פחות מעשרה טפחים<sup>א</sup> מרווחים<sup>ב</sup>, גם לא יהיה רחבו יותר מעשר אמות מצומצמות<sup>ג</sup>, ושיהיה ארכו לא פחות מארבע אמות<sup>ד</sup> מרווחות, אבל אם

ר. כר"י בנדה ס"ז ע"ב.

ש. פירושו בין אם ב' שערות קשורות עם ב' שערות אחרות או ב' שערות קשורות בפני עצמן בכל ענין אין חוצצין. ובדין שער אחת שנקשרה אין חילוק בין נקשרה עם חברתה אחת אל אחת בין נקשרה בפני עצמה בכל ענין חוצצת, כמו שכתב בב"י בשם הרשב"א והר"ן. והחילוק שבאחת ההידוק של הקשר חזק יותר לא כן בשתי שערות פחות חזק וע"כ אין חוצצין.

ת. ה"ה אם דרך רוב בני אדם מקפידין אע"פ שהיא אינה מקפדת ופשוט הוא. ש"ך ס"ק ח'. ועיין ברמב"ם פ"ב הלכה ט"ו במחלוקתו עם הגאונים. ומר"ן השו"ע פסק כדעת הגאונים שהשער נדון בפני עצמו, ורוב שער אע"פ שאין רוב בשרו או רוב בשרו אע"פ שאין רוב שער.

א. עירובין ה', דנחשב כאילו אין לו מחיצות דאין מחיצה פחות מעשרה.

ב. שהולכים לחומרא בכל מקום, ושיעור מרווחים הוא חצי אצבע לכל אמה, מ"ב אות פ"ט.

ג. ג"כ לחומרא, ואם הוא יותר מעשר אמות אין עליו שם פתח ולא מועיל לזה לחי או קורה, שם אות צ'.

ד. דבפחות מד' אמות לא חשיב מבוי אלא חצר, וניתר ג"כ בפס ארבעה או בב' משהויין.

חסר אחד מכל אלו אין לו תקנה אלא בצורת הפתח<sup>ה</sup>, (או בפס ד' או ב' פסין של משהוא כל אחד משני הצדדים<sup>ו</sup>).

כט. היה בגבה חלל המבוי<sup>ז</sup> יותר מכ' אמה מצומצמות, אינו נותר בקורה<sup>ח</sup> אבל נותר בלחי, ואם רוצה להכשירו בקורה צריך שיעשה בה ציור וכיור, שעל ידי כך כולם מסתכלין בה והוי היכר. ואם היה גבוה יותר מעשרים אמה ובנה בנין תחת הקורה כדי למעטו מעשרים<sup>ט</sup>, די בבנין רחב טפח<sup>י</sup> כרוחב הקורה<sup>כ</sup>.

ל. אם המבוי אינו גבוה עשרה טפחים, וחוקק בו להשלימו לעשרה, בזה צריך לחקוק ד' אמות<sup>ל</sup> לתוך המבוי על פני כל רחבו<sup>מ</sup>.

לא. אין מבוי נותר בלחי או בקורה עד שיהיו פתוחים לתוכו שני חצירות<sup>נ</sup> לפחות, ולכל חצר שני בתים<sup>ס</sup>. ושלא יהיה בכל פתח

ה. אבל הרבה אחרונים הסכימו דאם נמוך פחות מעשרה לא מועיל לו צורת הפתח. ועיין במ"ב אות צ"ג.

ו. כך הוסיף המ"ב באות צ"ג ולא דוקא מש"כ המחבר צורת הפתח. ועיין בשער הציור. ז. אבל אם גובה חללו של המבוי עד הקורה אינו אלא עשרים אמה אע"פ שהקורה היא למעלה מעשרים כשרה. מ"ב אות צ"ד.

ח. דקורה משום היכר, ולמעלה מכ', אין היכר דלא שולטת שם העין, אבל בלחי שהוא סמוך לקרקע ומספיק בגובה עשרה טפחים אין זה מזיק מה שהמבוי גבוה הרבה, מ"ב אות צ"ה.

ט. ה"ה אם היה מוריד הקורה בתוך חלל המבוי על יתדות, מ"ב אות צ"ו.

י. וה"ה במילוי עפר רק שצריך ליזהר שלא יתמעט ע"י דריסת הרגלים מגבהו, מ"ב אות צ"ז.

כ. דמותר להשתמש תחת טפח הקורה, וא"כ העומד שם רואה הקורה שהיא פחות מכ'. שם אות צ"ח.

ל. כיון שאין כאן דין מחיצה צריך לחקוק כשיעור אורך מבוי שהוא לפחות ארבע אמות. מ. ואם ישאר הפסק בין החקיקה לכתלים פחות מג"ט מהני מדין לבוד. מ"ב אות ק"א. ואם חקק פחות משיעור זה דינו כחצר והיתרו בפס ארבעה או בב' משהויין מכל צד.

נ. ומה שהתירו במבוי בלחי וקורה משום רבוי הדיוורין ואין משתמשין בו בהצנע כ"כ, ע"כ מספיק בתיקון זה אבל אם אין בו לפחות ב' חצירות א"כ אין רבוי דיוורין ולא מספיק בלחי וקורה אלא כחצר.

ס. וכתב הרמ"א דאפי' כל החצירות פתוחות זו לזו, אך יש חולקים בזה כיון שיכולים לערב יחד דרך הפתחים נחשבים כחצר אחת, ונקטינן לקולא כיון שזה דרבנן. מ"ב אות ק"ג.

מאלו פחות מארבעה טפחים, ויהיו דיורים אוכלים בכל בית, שמקום הפת גורם, ואפי' היה הבית אחד לאב, והשני לבן, אף שהבן מקבל משלחן אביו ואוכל בביתו נדונים כשנים. ואפי' צדו האחד של המבוי עכו"ם והשני ישראל מהני.

כז. לב. עוד צריך שיהיה המבוי ארכו יותר על רחבו <sup>ע</sup>, ואם חסר אחד מכל אלו, אינו ניתן אלא בפס ארבעה או בשני פסים של מה שהוא כל אחד, או בצורת הפתח <sup>פ</sup>.

הגה: י"א דנוהגין היום לתקן כל המבואות <sup>צ</sup> בצורת הפתח, דכל המבואות שלנו יש להם דין חצירות <sup>ק</sup>. והמנהג במדינות אלו לתקן ע"י חבל הקשור לרחבו של המבוי, ודין חבל זה אינו כדין קורה שהרי אין לו רוחב טפח, ולא מועיל אלא מצד צורת הפתח. וע"כ יש ליזהר להעמיד תחת החבל שני קנים <sup>ר</sup> גבוהים עשרה מכוונים תחת החבל, ואז מועיל אפי' במבוי מפולש, בתורת צורת הפתח, וכן בחצר ובכל מקום שצורת הפתח מועילה.

<sup>ע</sup>. שכן דרך המבוי להיות ואפי' יותר במשהו מספיק. מ"ב-ק"ו.

<sup>פ</sup>. וזה אפי' ביותר מעשר אמות כמו בסעיף ב'.

<sup>צ</sup>. בין סתום מצד אחד בין מפולש בין רחב יותר מעשר אמות או פחות.

<sup>ק</sup>. משום שאין בתים וחצירות פתוחים לתוכו, ומשום שלפעמים מפולש וצריך צורת הפתח, ועיין במ"ב אות קי"א אם צריך שני צורות הפתח משני צדדים או צורת הפתח מצד אחד ומצד השני ברוחב פחות מעשרה אמות בפס ד' טפחים או בשני משהויין משני צדדיו.

<sup>ר</sup>. אכל כותלי המבוי אין נחשבין במקום קנים, דאם לא כן למה הצריכו קורה רחבה טפח הרי בכל שהוא יש צורת הפתח אלא על כרחך צריך להעמיד קנים, מ"א ס"ק כ"ח.

ואם יש עמוד בכותל בולט הוא נדון כקנה דלא גרע מלחי בסעיף י"א, מ"א שם. ועיין במ"ב אות קי"ג.